

Aquest capítol procura, amb l'ajut de tots els autors que componen el monogràfic i d'aquells que hem cregut convenients de proposar al lector, una bibliografia recomanada sobre el tema específic de l'avaluació en tots els àmbits aquí tractats:

- Motricitat humana.
- Ensenyament de l'Educació Física.
- Rendiment esportiu.
- Àrea tècnico-professional.

Després de cada títol trobareu un petit *abstract* de l'estructura i dels continguts de l'obra en qüestió. Evidentment, hi ha molta bibliografia sobre el tema, però creiem que amb els quinze títols escollits trobareu prou informació per adoptar uns bons criteris a l'hora de reflexionar sobre l'avaluació.

AMERICAN COLLEGE OF SPORTS MEDICINE. *Guidelines for exercise testing and prescription* (4a. ed.) Philadelphia: Lea & Febiger, 1991.

Representa el pas més important fet per l'ACSM en l'evolució de les guies o manuals de mesurament de l'estat de la salut i la condició física, com també de la prescripció de l'exercici. El llibre es presenta com la seqüència lògica del que cal fer: comença amb l'apreciació del risc de vida i de les formes bàsiques per gaudir d'un exercici segur. Fa un repàs de les bases de la fisiologia de l'esforç per saber i poder comprendre les necessitats del mesurament. A partir d'aquestes vénen els principis de la programació de l'exercici, ja sigui per a pacients cardíacs o per a d'altres poblacions especials (hipertensos, obesos, diabètics, asmàtics, etc.). La darrera part del llibre és un autèntic manual per obtenir els títols de l'ACSM, tant en el camp del *fitness* com en el clínic.

BLÁZQUEZ SÁNCHEZ, D. *Evaluar en Educación Física*. Barcelona: INDE, 1990.

Estudi comparatiu, ordenat i rigorós sobre l'avaluació, que proporciona models i tècniques modernes per al coneixement dels progressos de l'acció docent.

El professor necessita conèixer quina és la capacitat, les aptituds i la maduresa dels alumnes, com també el grau i el ritme amb què assimilen l'ensenyament i les dificultats que l'obstrueixen. També és part de la tasca de l'educador detectar les seves pròpies faltes en l'ensenyament i valorar l'eficàcia del programa administrat.

En aquesta obra s'aborden amb profunditat aquests aspectes i s'aporten recursos i procediments que faciliten la docència.

No hi ha dubte que aquest llibre, de gran claredat i coherència, constitueix en el conjunt d'obres dedicades a l'avaluació una guia inestimable per als docents de l'Educació Física.

BONNET, J.P. *Vers une pédagogie de l'acte moteur. Reflexions critiques sur les pédagogies sportives*. Vigot. París, 1983.

Aquest llibre serà interessant tant per a aquells que s'encarreguen de l'Educació Física en centres escolars i superiors i per a aquells que treballen per desenvolupar al màxim unes capacitats físiques com unes habilitats esportives encaminades a la competició; i també per a tots aquells que s'ocupen de la iniciació esportiva, animació, entrenament, formació de tècnics, etc.

Aquesta obra ens porta a una anàlisi profunda dels rols educatius i a un millor coneixement del camp, sia de forma general sia diversificada.

En definitiva, és útil per transformar i valorar les conductes motrius dels seus alumnes: l'acte motor i la seva utilització pedagògica.

BRAU-ANTONY, S. "La evaluación formativa en balonmano". *Revista Educación Física. Barcelona*, (29-30), 1986, p. 17-22.

En el sistema escolar i en les escoles en particular, els objectius educatius van evolucionant; passa el mateix amb la metodologia utilitzada.

En aquest context és normal que els mètodes d'avaluació siguin també reconsiderats. Totes les propostes que es realitzen per modificar la forma d'avaluar no sempre es reflecteixen en proves o formes de valoració que donin una visió específica del que es pretén avaluar.

Per poques coses que es vulguin modificar, sempre és necessari que s'especifiquin. No obstant això, és convenient tenir en compte un condicionant: les propostes realitzades no podran ser acceptades si no es poden concretar amb exemples ja experimentats.

L'autora ha realitzat una experiència d'avaluació pedagògica i la present en aquest article.

COLL, C. *Marc curricular per a l'ensenyament obligatori*. Departament d'Ensenyament. Barcelona, 1986.

Aquest llibre s'inscriu en el context d'un conjunt d'actuacions que en matèria d'Ordenació Educativa i Curricular va emprendre el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya a partir del 1980. La recerca d'un marc curricular comú que tingui en compte les característiques de l'ensenyament obligatori i que respongui a les necessitats plantejades en els seus diferents nivells és una conseqüència directa de la dinàmica provocada per aquestes situacions i, al mateix temps, un intent de canalitzar-les en la direcció d'una major coherència al servei de la millora global del sistema educatiu.

Aquesta obra està inclosa en la bibliografia recomanada del monogràfic per-

què encara que no tracti de forma específica l'avaluació com a tema central, sí que contextualitza l'acció avaluadora i dóna uns criteris generals sobre l'avaluació dins del nou projecte educatiu.

GIMENO, J.; PÉREZ, A. *La enseñanza: su teoría y su práctica*. Madrid: Akal, 1985.

Amb l'elaboració d'aquesta obra es pretenen dos objectius bàsics. En primer lloc, es tracta d'omplir un buit evident amb una sèrie de traduccions i d'articles elaborats específicament per a aquest llibre, donant a conèixer corrents avui poc o mal inserides en el nostre context pedagògic. D'altra banda, es requereix oferir un instrument metodològic perquè l'ensenyament de la didàctica es pugui desenvolupar pel mateix camí que marquen les seves pròpies prescripcions pedagògiques. Recollint diverses aportacions recents que estan marcant, o ho han fet ja d'una forma decisiva, el pensament didàctic actual, es presenta un conglomerat de temes que ajudaran a entendre el panorama de l'ensenyament en el seu vessant de discussió teòrica i també en les seves projeccions pràctiques. Així, els articles d'autors com Bourdieu, Bernstein, Oliva i molts d'altres, juntament amb els específicament elaborats pels recopiladors —Pérez Gómez i Gimeno Sacristán— aniran presentant els enfocaments més actuals de temes i problemes pedagògics importants: efectes de la transmissió cultural en l'escola, models i perspectives de la investigació didàctica, programació, continguts, avaluació, formació del professorat, etc.

GROSSER, M.; STARIXCHKA, S. *Test de la condición física*. Barcelona: Martínez Roca, 1988.

Una de les parts més importants en la conducció de l'entrenament és el control i la comprovació, és a dir, els tests.

Sobre la base dels darrers coneixements científics, aquest llibre exposa, amb un llenguatge summament comprensible,

els fonaments dels tests en l'esport, com també les proves o els tests més habituals que en l'actualitat s'utilitzen per a la comprovació de la forma física en totes les disciplines esportives.

La present edició conté els protocols i les taules de percentils de la graella "Eurofit", per J.A. Prat, de molta utilitat pràctica per a entrenadors i professors d'Educació Física.

HERNÁNDEZ MORENO, J. *Estudio sobre el análisis de la acción de juego en los deportes de equipo: su aplicación al baloncesto*. Barcelona. Tesis doctoral. Universitat de Barcelona, 1987.

Estructura de la tesi:

#### Part teòrica

1. Ressenya històrica de l'activitat física.
2. Aproximació als conceptes d'activitat física, joc i esport.
3. Els esports d'equip.
4. Anàlisi de l'acció de joc en els esports d'equip.
5. El bàsquet, un esport d'equip vist des de la perspectiva de cooperació-oposició.

#### Part pràctica

6. Objecte de la investigació.
  - 6.1. Descripció de l'experiència.
  - 6.2. Tractament estadístic d'alguns dels paràmetres estudiats amb les dades de l'observació pràctica.
  - 6.3. Conclusions estadístiques.
  - 6.4. Límits de l'observació i altres possibilitats que ofereix la metodologia emprada.
7. Conclusions generals.
8. Bibliografia.

HOUSE, E.R. *Evaluating with validity*. Londres: Sage Publications, 1980.

*Evaluating with validity* ajuda a donar algun sentit a la, de vegades, caòtica escena de l'avaluació, presentant primer taxonomies detallades i després fent crítiques de diferents aproximacions al tema.

Vuit models bàsics d'avaluació són examinats a la llum dels principis i està-

dards de l'avaluació; cadascun d'aquests models és analitzat segons les seves propietats i utilitats. Els resultats il·luminaran tot allò que envolta el coneixement de la disciplina on ens trobem i podria suposar una autoreflexió professional.

JOINT COMMITTEE ON STANDARDS FOR EDUCATIONAL EVALUATION. *Normas de evaluación para programas, proyectos y material educativo*. Ed. Trillas, Mèxic, 1988.

*Normas de evaluación* és una guia per avaluar projectes i materials educatius, la finalitat de la qual és fomentar l'ús responsable de les habilitats en l'àrea i oferir el marc de referència per desenvolupar les normes respectives. El propòsit d'aquest llibre és col·laborar amb totes aquelles persones que tenen la responsabilitat d'avaluar sigui del camp que sigui: magisteri, administració, recursos humans, legislació, assessories i, fins i tot, per al pare de família.

Contingut de l'obra: normes d'utilitat, normes de legitimitat, normes de precisió, desenvolupament de les normes, com citar les normes, glossari.

LAFOURCADE, P.D. *Evaluación de los aprendizajes*. Ed. Cincel. Madrid, 1977. Aquest llibre ha estat escrit per a totes aquelles persones que de manera directa o indirecta estan relacionades amb l'ensenyament en qualsevol dels seus nivells. Pels seus catorze capítols s'ha intentat oferir un panorama ampli i actualitzat de l'avaluació dels rendiments escolars, cenyint-se al tractament, quasi amb exclusivitat, al plantejament de com el docent pot, amb millors recursos tècnics, resoldre el problema de mesurar i avaluar amb la màxima eficiència els aprenentatges dels seus alumnes.

S'ha procurat assajar una classificació més comprensiva de les proves de rendiment existents, precisant noves denominacions, excloint-ne d'altres menys significatives i ordenant els materials d'una forma coherent i pràctica.

La classificació de les diverses bases que es podrien escollir per construir una prova, com també l'exemplificació que l'autor acompanya, obren una intersecció de línia de treball per als educadors els quals d'aquesta manera podran incorporar noves idees als seus programes d'avaluació. Un professional de l'ensenyament extraurà múltiples utilitats dels resultats d'un programa d'avaluació aplicat al seu grup escolar, a més de l'aprofitament que pugui significar per al psicòleg escolar, l'orientador, els pares o l'administrador de l'escola.

*L'évaluation en activité physique et en sport.* Actes du Colloque International de la Guadeloupe, 21-22-23 de novembre de 1990. Editeurs: Associations des Cadres Techniques du Sport de Haut Guadalupéen i Association pour la Recherche et l'Evaluation en Activité Physique et en Sport.

Aquestes actes són un compendi de les ponències d'aquest congrés del novembre de 1990. Diversos autors, tots els francòfons (Piéron, Cazorla, Montpetit, entre d'altres), aborden el tema de l'avaluació des de diversos punts de vista aplicat sempre a l'educació física i a l'esport. Aquestes actes constitueixen un document important per a tots aquells interessats en l'avaluació ja que en conjunt dona una visió àmplia i acurada dels diversos aspectes i els significats que pot tenir el terme.

LASIERRA AGUILÀ, G. "Aproximació a una proposta d'aprenentatge dels elements tàctics individuals als esports d'equip". *Revista Apunts: Educació Física i Esports*, 1990, (24), 59-68.

Ja fa temps que es planteja la problemàtica de com estructurar la relació

existent entre els factors tècnics i tàctics en l'ensenyament dels diferents esports d'equip.

Per estructurar el procés d'ensenyament-aprenentatge d'un esport, no sense abans tenir en compte la dificultat per poder diferenciar ambdós conceptes, s'ha d'agilitar l'aplicació d'un model tècnic, on s'estableix una progressió metodològica en funció del seu nivell hipotètic de dificultat, i on, finalment, es parla de l'aplicació d'aquests elements tècnics a la situació real de joc. Aquest llibre ens suggereix una sèrie de qüestions que fan dubtar de la seva eficàcia en una etapa d'iniciació als elements bàsics de la tècnica i la tàctica individual.

MACARIO, B. *Théorie et pratique de l'évaluation dans la pédagogie des A.P.S.* Ed. Vigot Frères, París, 1986.

Amb erudició, claredat i objectivitat dignes del major elogi, aquesta obra de Bernard Maccario permet captar fàcilment el destí modern de l'avaluació. La seva anàlisi té un triple interès:

- En primer lloc, il·lustra el problema a través de l'exemple de l'educació física i esportiva, oferint l'àmbit d'elecció on els projectes de racionalitzar l'aprenentatge troba els seus recursos aparentment més importants.
- En segon terme perquè "captura" una doctrina de l'avaluació a la recerca d'una pràctica eficaç i d'una teoria justificativa.
- El tercer motiu d'interès resideix en el fet que tracta d'oferir una instrumentació de la qual tot indica l'origen i la finalitat productives i de proveir de raons per apropiarse d'ella raonablement. Bernard Maccario és

un destacat especialista en francès. A més del llibre que presenten ha publicat: *L'évaluation. Discours et pratiques en éducation physique: 1945-1980 (1980) i Formuler des objectifs pédagogiques en E.P. (1982).*

STUFFLEBEAM, D.L.; SKINKFIELD, A.J. *Evaluación sistemática. Guía teórica y práctica.* Paidós/MEC. Barcelona, 1987.

Aquest llibre està concebut per l'ús d'un ampli grup de persones interessades en la valoració, ratificació o perfeccionament de la qualitat dels programes. És a dir, per a aficionats, especialistes en investigació, administradors, professors, avaluadors i estudiants. Tots aquests grups poden utilitzar el llibre per reconèixer un ampli panorama de mètodes susceptibles de ser utilitzats en programes d'avaluació. No només obtindran una orientació general, sinó que també podran fer-lo servir per desenvolupar un nivell bàsic d'habilitat a l'hora d'aplicar un o més d'aquests mètodes. El llibre es pot estudiar en el context d'un grup de treball o llegir-se independentment. Es pot seguir de principi a fi, o utilitzar-se selectivament cada una de les seves unitats com a manuals en forma de capítols. La informació resultant és vàlida per a programes d'avaluació, per a projectes i per a materials sobre educació, salut i benestar.

El llibre conté deu unitats. La primera i la segona exposen, respectivament, un panorama de l'avaluació i una anàlisi de tres camps molt amplis que tracten d'explicar-la. Les altres unitats proporcionen estudis exhaustius sobre vuit models triats de treball avaluatiu.